

LITR. DIK.
POL. DIK. VYRIUS
1944
Cian, rasto... 18
194... d.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

(INDEPENDENT LITHUANIA)

Kanados Lietuvių Kultūrinio Gyvenimo Žurnalas

1943

Nr. 23, Montreal, Sausio - January, mėn., 1943 metų.

Už išlaisvinimą Lietuvos!	For Liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai!	For Loyalty to Canada!
Už Santarvės Pergelę!	For the Victory of the Allies!

2262

139245

Leidžia Kanados
Lietuvių Taryba
Montreale

Prenumerata metams:	Yearly Subscription Rates:
Kanadoje.....\$1.00	Canada.....\$1.00
Užsieny..... 1.50	Other countries..... 1.50

Redakcijos Antrašas

6634 Third Avenue,
Rosemount, Quebec.
Canada.

Redaktorius..... Jonas Yla.

.....

Ž O D I S M Ū S Ū P R I E T Ē L I A M S

P. LIAUKVIČIUS. Tai nuoširdus lietuvis. Tai žmogus, kuris vertētu laikyti už pavyzdį. Jam dirbti dėl lietuvių geresnio vardo, jam gyventi su lietuviais nesutrukdo nei sunkūs ūkio darbai, nei kitoki reikalai.

P.P. JARAS. Vienas iš geriausių mūsų prietėlių Amerikoje, kuris dėl lietuviško kilnaus darbo, dėl savo tėvynės gerovės ne tik pats kiek galėdamas dirba, bet sudidžiausiu noru ir mums teikiasi padėti. K.L.T. širdingai dėkoja už didelę Kalėdinę dovaną - "J.O. Širvydas" veikalą.

PADANGĖS ARAS. Mes negalime atsidžiaugti turėdami Jus už bendradarbį. Jūsų raštai - auksas. Mes juos sunaudosime mūsų laidoje.

BUDRIKAS. Garbės vertas žmogus - didis mūsų prietėlius. Tariame širdinga ačiu už nepaliaujamą bendradarbiavimą.

DR. P. VILEIŠIS. Garsios Vileišių šeimos ainis. Pažystamas man dar iš Ukmergės gimnazijos laikų. Net penkias prenumeratas suradęs dėl mūsų žurnalo Clevelande. Lai bus leista pasakyti: - mes laikome už garbę turėti Jus mūsų bendradarbiu.

JUOZAS JUOKUBAVIČIUS, rašo mums: "Esu 18 metų, gimęs Amerikoje. Jau turiu aštuonias prenumeratas dėl jūsų žurnalo. Dar gausiu daugiau". Tai jaunuolio žodžiai iš Petterson Amerikos. Ar kas gali suteikti daugiau noro ir energijos dirbti dėl vargstančios tėvynės labo, kaip šie, kilnaus jaunuolio, žodžiai? Tautietei! mes Tavo vardą laikysime už pavyzdį, ir tavo gražų darbą skelbsime tarpe Kanados jaunimo.

KUN. JURAS. Mes turėjome didžiausią garbę apturėti taip brangią, ir vertingą dovaną - "Didysis Ramybės Šaltinis".

M. AUKŠTAITE. Mes labai džiaugiamės, kad Jūs Gerbiamoji ponija, vėl prisiuntėte tiek daug gražios medžiagos mūsų žurnalui. Tilps sekanciam numeryje.

SAVANORIUI. Atleiskite, bet Jūs raštas netilps mūsų žurnale. Mums nerūpi kas socialystas, kas tautininkas ar katalikas, mums rūpi tik kas lietuvis ir kas trokšta, kad Lietuva būtų laisva ir nepriklausoma. Tai ir viskas.

MONTREALIEČIUI. Mes labai džiaugiamės, kad Tamsta pradėję rašinėti. Matomai labai turite gražių minčių. Bet leiskite mums patarti, kad pradėdnciam į laikraščius rašinėti, tai geriausia priitinka trumpi dalykėliai. Apysakos ar romanai parašyti, tai reikia žinoti kiek nors gramatikos ir sintaksės taisyklių, o kitaip tai nieko neišeina.

Redakcija.

PADEKĪME FAVERGTAI TĒVYNEI

Prastas dalykas, kai tarptautiniai santykiai tvarkomi karais ir žūdynėmis. Tai visai nenormalu, kad per milijonais paskerstu lavonų peržengę plieno tankai, skelbtų kam islaisvinimą.

Bet ne mūsų galioje tuos nenormalumus pašalinti. Dėl to smūgio neprivalome nusiminti, bet turime skaidriau praregėti ir susiprasti. Dabartiniai laikai yra visai kitoki, nes mes jau nebemiegame, bet dirbame.

Tačiau, pasitikėdami savo jėgomis, mes privalome visur ir visuomet atsiminti, kad esame maza tauta, kad mes turim tautiskai daugiau susiprasti, negu didžiųjų tautų nariai, turime stipriau laikytis vienybės. Nepriklausoma Lietuva mūsų visai tautai yra vienintelė ir didžiausia brangenybė. Tik turėdami savo nepriklausoma valstybę, mes galime tikėtis, kad mūsų broliai, tėvai ar kitoki artimieji, galės laisvai auklėtis, kaip ekonomiskai, taip kultūriskai. Mes iseiviai žinosime, kad nesamė bastūnais, kurie neturi namų, ar kuriems būt nevalia sugrišti į namus.

Su didelę paguoda ir pasitenkinimu mes norime pažymėti tą faktą, kad broliai kanadiečiai ir kiti mūsų tautiečiai gyvena už buvusios nepriklausomos Lietuvos sienų, taip karstai ir vieningai susirūpino Lietuvos likimu. Mes jaučiame, kad kartu su Lietuvos broliais ir užsienių lietuvių širdys suvirpėjo vienu skausmu ir vienu pasiryžimu - nepasiduoti.

Už buvusios Lietuvos sienų gyvena beveik pusė mūsų tautos. Tai didelė jėga ir paspartis Lietuvos bylai, kuri kaip žinome yra palikta ant svarstyklių. Mes bent šiuo laiku turime desinteriopai susirūpinti ir sumabilizuoti savo visas jėgas. Mes turime irodyti kiekvienam nieksui, kuris drištu pakelti savo balsą prieš tai, kad Lietuva priklauso tik lietuviams.

Nuo amžių Lietuvos geografinė padėtis nebuvo saugi. Iš rytų su barsdomis, o iš vakarų su kalavijais ir kryžiais apsidekoravę Lietuvos kaimynai ją smaugė ir tebesmaugia.

Bet lietuvis - nepasidavė ir nepasiduos!

Prisiminkime 1863 metų didįjį lietuvių sukilimą. Prieš 15,000 lietuvių sukilelių, kurie buvo apsiginklavę peiliais ir dalgiais ir tai saujeliai numalšinti rūsų valdžią buvo priversta pastatyti 90,000 geriausios karuomenės. Lietuvos valstiečiai savo drąsa, gabumais ir tėvynes meile sulrebinę galinga rūsų imperijos sostą.

KAIP SUSIJUNGĖ DIDZIOJI IR MAŽOJI LIETUVA

J. Žukauskas

Š.m. sausio 15 dieną sukanka 21 metai, kaip Klaipėdos kraštas tapo Lietuvos teritorija. Dvidešims vieni metai sukako nuo anos istorinės datos, kai galingų valstybių valdomą Mažąją Lietuvą lietuviai sukilėliai priglaudė prie Motinos - Lietuvos. Prieš 21 metus išlietas lietuvių kraujas gražino Lietuvai kone šesis simtus metų vergavusius Mazosios Lietuvos žemaičius ir išvedė Lietuvą per Klaipėdos uostą į platusį pasaulį.

Klaipėdos krašto sukilimas - vienas gražiausių Lietuvos istorijos puslapių. Šis neužmirštino atminimo žygis buvo laimėtas per nepaprastą lietuvių pasiryžimą, istvermę ir sventą pasiaukojimą, tautos reikalams.

Reikia tik stebėtis lietuvių dvasios gajumu. Juk Mažoji Lietuva laisvės nustojo kone prieš šesis simtus metų, kai ją paglemzė vokiečių ordinas. Bet lietuviškumo dvasia Mažojoje Lietuvoje nuo seniausių laikų bujojo. Lietuvą valdant rusams, čia formavosi didysai tautos žadinimo darbas. Būdinga tai, kad ligi 1879 metų Klaipėdos kraštas ir visas plotas už Nemuno su Gumbine, Įsrūčiu ir Ragaine buvo vadinamas Lietuva. Čia 1832 m. pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis "Aušra". Čia taip pat gimė "Varpas", "Tėvynės Sargas". "Varpo" redaktoriumi net buvo didis Mazosios Lietuvos veikėjas Martynas Jankus. O jei prisiminsime dar senesnius Mazosios Lietuvos lietuviškumo žadintojus, kaip ančiai: Mažvydą, Bretkūną, Duonelaitį ir kitus, tai pamatysime, kad Mazosios Lietuvos tautiškumas niekuomet nebuvo užgesęs.

1917 m. Petrapilio seime Martynas Jankus pareiškė, kaip to krašto atstovas, kad visa Mažoji Lietuva nori prisijungti prie Didžiosios Lietuvos, kad galėtų kartu su ja gyventi vieną nepriklausomą gyvenimą. Tokia nuomone vyravo Klaipėdos krašte ir visi to krašto lietuviai trosko tokios buties. 1918 m. Prūsų lietuvių tautos taryba Tilžeje paskelbė, kad visa Mažoji Lietuva, atsieit, Klaipėdos kraštas jungiasi su nepriklausoma Lietuva. Taip buvo padaryta, pasiremiant garsiais Vilsono degniais, kurie sake, kad karui pasibaigus buvusios pavergtos tautos pačios sprendžia savo likimą.

Ši Mazosios Lietuvos apsisprendimą Lietuvos valstybės delegacija pranešė Paryžiaus taikos konferencijoje. Reikalas atrodė aiškus ir galėjo būti baigtas, ypač kai pats prancūzų ministeris pirmininkas Clemenceau išakmiai pripažino, kad Klaipėdos kraštas visada buvo lietuviškas ir daugumas jo gyventojų tiek kilme, tiek kalba buvo lietuviai. Tačiau, Lietuvos priešai veikė Lietuvos nenaudai ir Versalės sutartimi Klaipėdos kraštas buvo pavestas prancūzų globai. Iš pradžių Klaipėdos kraštą valdyti buvo įgaliotas prancūzų generolas Odry, o vėliau jį pakeitė nepalankus lietuviams Petisne. Šis susibičiuliavo su vokiečiais ar bent aiškiai leido veikti vokiečių akcijai. Daug visokių eibių darė ir atsikraustęs Klaipėdos miestan lenkų konsulas. Pagal Paryžiaus taikos konferencijos nutarimą, Klaipėdos kraštas turėjo būti priskirtas Lietuvai, tačiau tai ir nemanyta vykdyti. Santarvininkų atsiųstas valdovas, pataikaudamas vokiečiams, o taip pat leisdamasis įvėliamas į lenkų pinkles, vedė kraštą Lietuvos atzvilgiu tikron prazūtin.

Tokiam padėjimui esant, Mazosios Lietuvos lietuviai ėmėsi darbo gelbėti kraštą. Didelis lietuvininkas Brakas iskelia minti organizuoti Klaipėdos krašte šaulius. Šaulių Š-gos įsteigėjas Vladas Putviniskis ir ano meto šaulių vadai nuoširdžiai pritare ir apsidžiaugė šia Mazosios Lietuvos idėja. Ir štai klaipėdiškiai Brakas, Stikliočius ir Brūvelaitis energingai imasi organizuoti krašte šaulius. Jų vadū tampa Brūvelaitis. Jie organizuojasi slapta ir valdą kraštą prancūzai kad ir nėgino dešifruoti kas darosi, tačiau nieko savo kraštomis nelaimėjo.

Mažoje Lietuvoje nuo 1921 m. prasideda didelis, rūpestingai ruošiamas darbas. 1922 m. visame krašte kuriasi Mazosios Lietuvos gelbėjimo komitetai. Vyriausiam M. Lietuvos gelbėjimo komitete dirbo patys žymiausi ir ryžtingiausi Klaipėdos krašto lietuviai, kaip antai: Martynas Jankus, Streckys, Lėbartas, Šaulinskis, Brūvelaitis Vanagaitis.

1923 m. sausio 9 d. Vyriausias Komitetas Šilutėje paskelbė paimas krašto valdžią į savo rankas ir vieton vokietininko Steputaičio direktorijos pastatą lietuvišką direktoriją. Sukilėliams vadovavo Burdrys. Ta pačią dieną sukilėliai paėmė Pagegius. Sausio 11 d. sukilėliai atsirado prie Klaipėdos miesto. Nepasisekus geruoju susikalbėti su Petisne ir šiam atsakius kulkosvaidžiais, sukilėliai ryžosi klausimą spręsti ginklu. Sausio 15 d. naktį sukilėliai puolė Klaipėdos miestą. Puolant zuvo kuopos vadas. Tačiau tai nesugniūzdino sukilėlių lietuvių dyasios. Grupės vadas Bajoras puolė su savo vyrais ir isvižo priešą is Smelties. Pagaliau, pulta prefektūra, kur gynėsi su savo kariais Petisne. Per zuvusiųjų saviskių lavonus sukilėliai smarkia ugnimi privertė Petisnę pasiduoti.

Sukilėliams Klaipėdą paėmus, vadinasi, įvykdžius Mazosios Lietuvos prisijungimą prie Didziosios Lietuvos, prasidėjo įvairios diplomatines derybos, kol pagaliau Klaipėdos kraštą santarvininkai pripažino Lietuvos teritorijos dalimi, paliekant šiam kraštui autonomiją.

Taip įvyko ilgų amžių lietuvių svajonė - atgauti Mažosios Lietuvos laisvę. Garbingųjų sukilimo sumanytojų dėka, Lietuva laimėjo tą bran-
gų ir būtina jos gyvybiniam interesams krastą. Sukilimo ideja puikiai buvo suprasta visų lietuvių. Prie sukilimo prisidėjo ne tik Mažosios Lietuvos lietuviai, bet ir Didžiosios Lietuvos sunus. Slaptai susiorganizavę jie peržengė Mažosios Lietuvos sieną ir aktingai dalyvavo siame istoriniame sukilime. Dalyvavo net keliolika Amerikos lietuvių, kurių tarpe šių žymesniųjų pavardės: a.a. kpt. Darius, a.a. Martus, A. Ivaskevicius, broliai Jurgėlos, Rimkus ir k.

Šio sukilimo istorija paliko lietuvių tautai gražiausių lietuviško ryztumo, pasiaukojimo pavyzdžių. Žuvusiųjų vardai lieka įrašyti mūsų tautos istorijon sviesiausiomis raidėmis. Sukilime dalyvavo įvairiausių amžiaus tautos sūnų. Štai Kristupas Spūdaitis iš Šilutės išėjo į sukilėlių eiles, turėdamas 72 metus amžiaus. Į šią garbingą kovą jis išėjo su savo paties pasigamintuoju sautuviu. Sukilime jis dalyvavo aktingai ir paliko savo draugams gražiausių išpūdingiausių bendrojo darbo atsiminimų. Sukilėliai niekuomet nepamirš ir to vaizdo, kai mazo ugių jų vadas Bajoras pakiso galingajam Petisne panosen revolve-
rį, kai sis pareikalavo iš sukilėlių vado dokumentų.

Tenka priminti ir mūsų priešų - lenkų negarbingą išikišimą. Apie sukilimą patyrę lenkai pasiuntė Klaipėdos uostan savo karo laivą "Komendant Pilsudski". Tačiau, sis laivas Klaipėdą jau rado lietuvių paimtą. Matydamas nieko čia nelaimėsias, gėdingai turėjo sprukti atgal.

BAUDŽIAVA LIETUVOJE

1795 - 1863 m.

Laisvės dvasia galingoj krutinėj per amžius kvėpavus,
Lietuva nenustojė jaustis kitaip niekašos,
Nežiurint visų kruvinių kovų su savo užpuolikais,
Didžio skurdo, vargo, priespaudų, okupacijų net ir šiandien.

Iš tokių juodžiausių jos gyvenimo valandų,
Čia noriu prisiminti tikros vergijos sunkius laikus,
Butent kruvinais reteziais nukaltąją baudžiavą,
Kuriam rusų valdzia ir ponai dvarų užkrovė lietuviams.

Ši sunki baudžiava prasidėjo nuo to laiko,
Kada buvusi galinga, plati Lietuva 1795 m. tapo
Padalinta tarp rusų, lenkų ir teutonų-vokiečių.
Ir nuo tada prasidėjo laikai jos vergijos priespaudų.

Lietuvoje įsteigta tapo daug palivarkų, dvarų,
Kurių žemės plotai, girios, laukai užimdavo
Net po kelius šimtus tūkstančių hektarų,
Ir jų savininkais buvo - rusai, lenkai, vokiečiai.

Vargšas gi valstietis, savo krašto nėra šeimininkas,
Paliko be žemės, sodybos ir net pastoges žmoniskos,
Skaudžiai buvo prirakintas prie katargos - dvaro,
Paroje dirbo po 18 valandų, kaip tikras gyvulus.

Už savo sunku darbą, už prakaito jures,
Jis gaudavo tiek, kiek ponų buvo valia:
Tos duonos juodos, skarmalus, vietoj tinkamo rūbo,
Ir dar, užuot pagyrus, daug rykščių, agrastinių, diržų.

Gyvenimo trobos nedaug kuo skyrės, nuo galvidžių tikru,
Nes toj pačioj tamsioj, drėgnoj ir purvinoj "gryčioj",
Sušilpdavo visa "šeima": teveliai, vaikučiai, sunelis,
Kaciukas, vištelė, karvutė, avele, parsiukas.....

Pačios gi gryčios buvo žemutės ir be kaminių,
Vietuoje jų - didokai skylė, aukstinis lubose,
Langučiai 2-3 be stiklų, lentomis užsklaudžiami,
Balanyčia vietoj lemos, stai ir "SAMANOTA BAKUŽE" tikra.

Gyvenimas dvaro rūmuose - buvo skirtingas visai:
Ivairūs patogumai, dainos, muzika, beveik kasdien baliai,
Kartavimas, girtuoklystės ir slykščios paleistuvystės -
Tai ponų - diėžiūnų gyvenimo kasdieninė pragroma.

Ponai su valstiečiais elgėsi žemiau žmoniškumo:
Galejo juos ziauriai musti, parduoti, iskeisti,
Apmainty ant medžioklės veislingu šunų.....
Ta aiškiai liūdiuja dokumentai jų archyvų senu.

Neužsimokėjai dvarponiui tinkamos rinkliavos:
Uogomis, grybais, rieušiais, vilnomis, linais,
Gaidžiais, suriais, pirštinėmis ir kitokia medžiaga, -
Tuoį rastininkas kerta daržais ir bizūnais iki nualpimo.

Ponai surasėdavo dar net specialių bausmių,
Kubmet baudžiauninkas savo krūtinėmis dažnai
Turėdavo penėti dvaro ponu mažus kudikius,
Arba net dvaro medžioklės šunyčius, paršiukus.

Be ponu leidimo negalima buvo net apsivesti, ištekėti,
Panasiai, kaip gyvulus piauti, pirkti, parduoti;
Per ilgus metus jie turėjo net - jus primeo noctis - teisę,
Tai yra - isniekinti jaunavedę tuoįau po vestuvių.....

Bakužei sudegus, arba valstiečiui sunkiai susirgus,
 Pasenus - dyvare jokios pagalbos, pasigailejimo nerasi,
 Ismete baudžiauninka, kaip koki sunelį,
 Ir eik ubagais per pasaulį, arba mirk sau iš šalčio, bado.

Europos valdovu paragintas, tikriausia sugėdintas,
 Gal Dievo malones, o gal užtektinai žmonių kančių prisigėres
 Rūsų caras Aleksandras II, 1861 metų manifestu,
 Panaikino baudžiąva Lietuvoj, kuri įgyvendinta tik po metų 2.

Baudžiavai pranykus, dauguma valstiečių vargingų
 Gavo sau žemes iš ponų berybiu palivarkų, dvarų,
 Bet ir už isigyta kartais skurdzios žemės sklypelį
 Jie dar turėjo mokėti per 49½ m. mokesčius rūsų carams.

Nors tikroji baudžiava senai jau yra pranykus,
 Bėt jos skaudūs pėdsakai pasiliko dar ir šiandien:
 Daugeli vietų yra dar andenarijų ir kumiečių,
 Ir tu gyvylišku gryčių, kaip istorijos paminklų.

Iš tu tat nežmonišku senovės laikų, baudžiąvos
 Net ir po šiandienai užliko du žodžiu garsiu:
 Tai isdidumo pilnas - ponas ir paniekos - chlopas muzikas,
 Kurių pirmuoju dar prisiskūnė yra "ponai" tarpe lietuvių.

Taigi, šiemet minėdami 80 metų nuo panaikinimo
 Tūs bąisios, nežmoniskos mūsų prėteviams baudžiąvos,
 Ir gyvendami Kanadoj laisve pilna, maldaukim dangaus,
 Apsaugoti Lietuvą nuo vel panasios tyronijos ziaurios.

Dievulią, Tu mano brangus! Kyomi gi taip
 Sunkiai nusidejo Tau garbingą sv. Zemaitiją,
 Ir bendrai visa Lietuva, kad net iki po šiai dienai
 Ją smaugia, terioja ir zudo naciai - vokiska kiaule,
 Lenkai - tikrieji psekrevai ir rusai - laukine meška?!....

Padangės Aras.

* * *

Skaitykite ir platinkite "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA".

* * *

Remkite lietuvių Biznierių.

* * *

I V Y K I Ū Ž Y G I U O T Ė.

"Tu esi nykstantis amerikietis", rašo man tulas korespondentas.

Jis pravardžiuoja maną dėl mano individualizmo, mano priešini-
mosi visoms kolektyvizmo formoms ir tiems negyviems beprasmiems "so-
cialaus saugumo" planams, skelbiamus Naujos Dalybos mediku, kurie,
mano manymu, yra vien tik permatomos kaukės valstybės socializmo
formai, kurios užpakaly gludį komunizmas ir fasizmas (abu vienas
mano "nykstantiai amerikietiskai" sielai).

Jei pasitikėt mus sena "arklio-ir-brikelės" Amerika Jefferson,
Paine, Emersona ir Adam Smith moksluose būtų "amerikiečio nykimas",
tuomet aš prisisečiau tų laikų garbės ženklą dideliu pasididžiavimu.

Bet ar mes individualus amerikoniai, priešindamiesi svetimsalių,
parazitiskai mastančių amerikiečių palinkimams (kuriuos užveisė rusų
demagogai užpakaly Naujos Dalybos) iš tikrųjų "nykstame"? Aš nema-
nau, sprendamas iš žmonių nuotaikos veliausiųose rinkimuose. Tikrai,
mes lietuviai amerikiečiai "nenykstame". Mes visuomet stovime ugnies
linijoje - visuomet stovėjome nuo pat 1789 m.

Mano korespondentas su panieka vadina "nykstanti amerikietį"
tik dėl to, kad mes tebedžiaugiames mūsų laisvėmis.

Šis "nykstantis amerikonas" kongrese, kai kurioj spaudos sekcijoj
ir radijuje visuomet būda ir saugo.

Jis nelabai tikės vaidinti palaižuno vaidmenį, ir jis retai te-
išrenkamas į bet koki urėdą. Jis yra kroniskas priešininkas visam
tam, kas politiškai svetima. Jis pranyksta tik kad išnaujo pasiro-
dyti kada jis jaučia, jog valdininkai, tautiniai, valstybiniai ir
municipaliai, iš lėto megina riboti mūsų laisves.

"Nykstantis amerikonas" dabojo ir kovojo prieš Naujos Dalybos ko-
lektyvistus ir USA naikintojus per dešimt metų. Jis dabar smarkiau
kovoja, negu pirmiau. Komufasistai ir "geroves valstybes" samoks-
lininkai šioj sąly bijo jo, nes kol mūsų kalba ir spauda bus laisva,
jie žino jog sutiks ji visur ir turės kovoti... gumos ceverykais be-
zygiuodami link Maskvos.

Aš esu nykstantis amerikietis - tačiau ne toks nykstantis, ar nugali-
mas, kaip mano korespondentas tiki. Tarytum "nykstantis" Amerikos in-
denas, aš sugrįšiu ir viesai pasirodysiu scenoje.

* * *

Štai, "žmogus" (ar jis yra žmogus?), su kuriuo mes bendraujame karo reikalais. Maskvos Economic Review as randu sitoki posakį: "Stalinas yra simtmečiu ismintis".

Sullyman Staksky, žinomas poetas, Pravdoj sako apie Staliną: "Žvaigždės klauso tavo valios".

Populiari Dagestanų daina riktelia: "Staline, tu esi aukštesnis, negu aukščiausios dangiskos dausos"!

Ir vėl Pravda: "O didis Staline, tu, kurs atjaunini šimtmečius". Pasiklausyk A. Prokofievo Literary Journal: "Stalinas - tas vardas viska apima: partiją, šalį, gyvenimą, meilę, nemirtingumą - viską".

Kiti saliotuoja jam kaip "filosofų karaliui", kaip muzikos, kinematografijos, agrikultūros, matematikos, kalbos ir fizikos "šventam patronui".

Tas meta baisia šviesą ant protinių komunisto veiksmų. Tas veda jį garbinti ir aptekti antgamtinėmis jėgomis ta seną banko plesiką, arkliavagį ir saltakraujį bydelį, kurs gal juokiasi burna užsidengęs, beskaitydamas siuos zodzius parasytus žioplių riebalais.

* * *

Aš proponuoju šias keturias laisves tiktai Jungtinėms Valstybėms:

Laisvę nuo komunizmo, ar bet kokios rusies kolektyvizmo.

Laisvę nuo biurokratų valdymo vietoj valdymo istatymais ir egzekutyvais, kurie yra atsakingi kongresui ir žmonėms.

Laisvę nuo visokios veislės "internacionalistų".

Laisvę nuo rasės gresmės ir religinių riaušių.

Taigi, šios keturios laisvės, mano manymu, yra užtektinai irankiai bet kokiai administracijai saugoti šalį... ir niekam nereiketu skristi į užsienį ir ieskoti bėdos, kad eksportuoti "laisves".

* * *

Aš studijuoju dų paveikšly - prezidento Rooseveltto ir ministro pirmininko Churchillio. Cia, manau sau, yra modernus idealisto ir realisto isikunijimai.

Prez. Roosevelt tiki į "keturias laisves" visai žemei. Winston Churchill tiki į laisvę britų imperijai - pirma ir paskiausiai. Prez. Rooseveltto karo siekimai yra "įkurti geresnį pasaulį". Churchillio karo siekimai yra sutriuskinti Hitlerio jėga.

Paveiksle prisais mane prez. Roosevelt žiūri aukštyn - gal į žvaigzdes, kai Churchill žiūri žemyn - galbut į protinį Europos žemėlapi.

Taigi, katra iš šių dviejų vyrų aš labiau mėgiu? Tikrai, abiejų pažiūri. Ir drauge jie sudaro kiekvieną žmoginę esybę - veikeja ir sapnuotoja, nes visi mes esam Rooseveltai ir Churchilliai daugeli kartų per dieną.

* * *

Twentieth Century-Fox nupirko Willkie'o a la carte ir a la mode knyga "One World". Toj knygoj p. Willkie pasakoja apie keletą dienų praleistų Maskvoje, kur sovietų saldiežuviai ir svelnūs Stalinas pylė sirapą į Wall Streeto basakojų vaiko gerklę.

Aš manau, kad mes susilauksim daugiau "Mission to Moscow" vergų "One World" knygoj. Deja, ji tinka kaip pirmos klasės skelbimas Willkie'ui, kurs kandidatuoja prezidento nominacijai bet kokia sena partija, neišskyrus nei Browderio.

Kodėl ne kandidatuoti Willkie-Davies balotu platformoj? Mes žaidžiame, kai kiti dirba.

(Tasa sekanciam Nr.)

BUDRIKAS

* * *

JONAS MONTVILLAS

Amerikos lietuvių spaudoje, jau buvo plačiai aprašyta apie Joną Montvillą, kuris bolsėviku buvo išvestas į Sibirą, bet iš ten pabėgo, stojo Anglų kariuomenen ir dabar randasi aviacijos mokykloje Kanadoje.

Šis daug vargo ir nelaimių prityręs lietuvis prisiuntė panelei Arlauskaitėi laiskeli, kur tarp kitko rašo:

"Aš pemenu viena eilerašti be autoriaus parašo, kuri nugirdau ir išmokau Rusijoje":

Neverki mama, neraudoki
Jau asaru perdaug - gana...
Tikiu, ateis laikia kitoki,
Iš naujo kelsis Lietuva!

Neverk, kad mes dabar išeinam
Neverk, palikusi namuos,
Greit teviškej skambės vėl dainos,
Laisvai trispalvė plėvesuos!

Neverk, tada tyli be žado,
 Jei as negrišiu pas Tave,
 Tikek, sunus sau laimę rado,
 Laisvosios tėviškės kape.

Neverk, kad Tau nebus artojo,
 Už mus visus darbai kalbes,
 Ir nakti perlais aprasoję
 Mediniai kryžiai pakeles....

- - - - -

MŪSŲ JAUNŲJŲ POETŲ GRAŽŪS POSMAI

Mūsų malonus bendradarbiai yra prisiuntę gana daug eileraščių, kurių dėl stokos vietos žurnale, negalima visų sutalpinti. Bet būtų nuodėmė, jei mes numestume viską į šalį ir neparodytume pasauliui, tu gražiausiu naujų poetų minčių.

Štai vienas garbingas Toronto lietuvių veikėjas, pašivadinęs - Toronto Lietuvis, kad išreikšti jo didelę meilę savo tėvynei, pina dainelę:

- Tu Lietuva, mano tėvyne brangiausia,
 Myliu Tave, myliu kuo labiausia,
 Ir lietuvių kalbą statau kuo aukščiausiai,
 Ginu ją nuo priešų, kaip tik įmanydamas.

Toliaus, jis tarytum jaučia tuos vargus ir nelaimes ir rodos savo ausimis girdi paslaptinius vaitojimus Lietuvos girių kartu su savo broliais, kurie šaukiasi pagalbos ir kuriems jis kiekviena minute pasirengęs padėti:

- Mūsų tėvynės giružėse vėjas kaukia,
 Klausyk broli, ten kas mus saukia.
 Ten tėvyne mūsų brangi dejuoja,
 Lyg kad mūsų broliai vaitoja.

Girdžiu, girdžiu mielas broli,
 Bet ka darysi budams toli.
 Štai ant stalo guli kardas,
 Bus išaukštintas jo vardas!..

Kita mūsų bendradarbė, darbščioji Otylija, išsiilgusi tėvynės pasmuoja:

- Vien tik liūdnas skausmas
 Širdy išbujojo,
 Taip noretus grįšti,
 Pas broli artoją.

Kur laisva jaunystė,
Leidau taip smagiai,
Su lauku geleimis,
Su pievų drugiais.

Kur ankstyva ryta,
Ciulba vyturiais,
Kur gelems nusėti,
Visi duburiai.

Jai Lietuva miela ir graži. Gražybės savo tėvynėje ji mato
ir beržynuose ir eglynuose, ir sesucių ir paukstelių dainose:

Beržynai skerėti,
Rytmeti zavinga,
Kai rasomis prausias,
Lyg kad perlai sninga.

Šnarantis pušynas
Kvapumu svaigina.
Paukščiai giesmininkai
Dainų Himnus pina.

J.K. Mikas, teisingai apibudina lietuvių tautos likimą ir jos
kovas:

- Tavo sūnūs ten per amžius su priešais kovoja,
Lietuvos girios užiančios, mums stiprybę teikia,
Nes lietuvis nera bailus nei prieš jokią priešą,
Vienam zuvus, kitas stoja jo vieton kovoti.
Vargas alkis jiems ne baime, jie per amžius tai įpratę,
Nors jų priešai, juos isklaide po visą pasaulį,
Bet jie randa bendrą rodą ir svetur budami,
Stoja dirbą bebdrai jėgai, prieš savo vergejus,
Kad išgelbėt sav' tėvynę iš budelių rankų...

Ogi tokius, kurie pasivadinę "demokratais" laikė New Yorke
konferenciją, gruodžio 18 - 19 dienomis, jis vadina:

- Yra net ir mūsų tarpe velnių apsėstų.
Kurie eina su kraugeriais ir žūdo savuosius...

J.....

V A K A R U   K A N A D O S   L I E T U V I A I

Prieš 15 ar 10 metų, perplaukus Atlanto vandenyną ir atsistojus
ant šios žemės krasto, nejaukiai dairemes aplinkui. Buvo viskas ne-
paprasta, svetima nesuprantama kalba, svetimi papročiai. Eme mus
baime, nes nežinojom, kur likimas nuves. Beveik visus mus vežė ant
farmų į vakaru Kanadą, kaip jie vadina: - kviečių aruodą.

Taigi pirmuosius metus, beveik visiems atvažiuavusiems teko dirbti ant farmų, bet dėja, neperdaugiausiai lietuvių prigijo farmose. Dalis visgi apsistojo ir šiandiena verčiasi pusetinai. Norintiems gyventi ant farmų, vargu kur nors rasi geresnias sąlygas, kaip čia.

Daugumas apsigyveno miestuose prie įvairių darbų. Nors pradžia emigranto gyvenimo buvo sunki, bet darbus ir kantrus lietuvis nugalėjo sunkumus. Šia savaitė man teko būti Winnipego mieste, kur gyvena nemažai lietuvių; bent pas keliolika teko būti svečiuose. Visi turi nuosavus namus, o nekuri net po keliata. Daugelis verčiasi prekyba ir kitokiais užsiėmimais. K. Beniusis jau keli metai kaip paskėmingai prekiauja ir šiomis dienomis persikelia į naują, gražią ir patogią vietą, ant Notre Dame ave. K. Beniusis anksčiau daug dirbdavo visuomeniniam darbe, bet nekuris laikas jau jo nebematyti dirbuojantis.

Teko būti, Winnipego lietuvių klubo, visuotinam susirinkime. Susirinkimas vedamas pusetinai tvarkingai, bet žmonių neperdaugiausiai atsilankė. Klubo metinė apyvarta, likus su gražiu pelnu, dėl ko tenka daugiausiai valdybai atiduoti kreditas.

Tik vienas neįaukus dalykas metasi į akis; prieš 15 - 10 metų Lietuvos, juodos duonos išaugintas jaunimas atrodo linksmas, grakštus, pilnas energijos. Dabar jau pusetinai "aprukęs", kiek tingus, būdas gerokai senstėjęs.

Tai laiko darbas; nieko nebepadarysi. Kas gimė, tas turi senti.

Amerikos lietuvių spaudoje pastebėjau lakūno Montvilos laišką, kuriame jis rašo, kad su daugeliu lietuvių "isvažiavo" į didžiąją Rusiją. Iš ten per mirties pavojus siaip taip pabėgo ir šiandiena randasi Kanadoje aviacijos mokykloje.

Man gi skaitant jo laišką, stojasi vaizdas akyse, kiek tūkstančių mūsų brolių ir sesučių ejo praeitį ir eina dabar tais šaltojo Sibiro takais, kol pagaliau vargo nukankinti suklypa amžinai. Ir už ką? Ir dėl ko lietuviui tenka kentėti tos kančios? Išplėsia jo turta, atima laisvę už ką suteikia bėdą ir mirtį saltajam Sibire.

Lakūnas J. Montvilas sako: "tikiuosi nors iš padangių pamatyti Lietuvą". Tai tikro Lietuvo sūnaus troškimas, jam Lietuva - tai viskas. Jo širdis neprigijo didžiuose Rusijos plotuose. Kaip gaila, kad daugelis Kanados "ablavukų" pliauškia, kad Lietuvai išganymą atneš tik Rusija.

P. Liaukevičius.

LIETUVI, ŽENK PIRMYN TEVYNĖS LABUI

Žodis pirmyn yra labai reikšmingas. Pirmyn einant tenka susitikti kliucių, kurios ardo kelius, per kuriuos mes turim būti-
nai pereiti.

Pirmiausia paminėsiu Pittsburghe įvykusia lietuvių konfe-
renciją rugs. 2 ir 3 dienomis 1943 met. Ten buvo žingsnis pirmyn
islaisvinimui Lietuvos, bet visgi nevisiems lietuviams tas patiko.

Po įvykusios konferencijos, tuoj laikraščiuose pasipylė
kritikų, ar teisingiau sakant rietenų. Vieni žmonijai pranešė,
kas buvo ir už ką buvo dedamos pastangos, o kiti puolėsi smeisti.
Pittsburgho konferencijos tarimai buvo rimti, teisingi dėl ko ne-
privaletu nei vienas lietuvis būti priesingas, o vis dėl to atsi-
rado.

Rusams paglemžus Lietuvą, vieni spruko lauk, kur ką ga-
lėjo, kad netapt meskos pilieciais, kiti skubinos kaip greiciau-
siai tapti. Vieni skubino siusti protestus, kiti sveikinimus.
Tevu kancios, kraujas, asaros ir blaskymas jų kunų po visą pasau-
lį, nevienodai sukelia atjautimą.

Mes kenčiame matydami, mūsų Tėvynės vaikų niekšiskumą, ku-
rie grumiasi ten, kur blizga ugnies viliojancios propagandos ki-
birkstys, bet tikrumoje jie zengia į glėbi mirties.

Todėl nebėkim nuo tėvynės, matydami jos nelaimingumą, bet
kiekvienas stenkimes surasti būdą, kaip ją išgelbėt.

J. Urbonas. Flin Flon, Man.

Kelias į pergalę yra nutiestas Karo Bonais.

Pirkdamas Karo Bonus turi galimumo naudingiausiai su-
naudoti savo pinigus.

PASTABOS

Amerikos lietuviški bolševikai, kopijuodami didžiąją lietuvių Pittsburgho konferenciją, turėję savo "demokratinį" žomarkelį, apie kuri vienas Brooklyno savaitraštis stai ką pasako:

"Gruodžio 18 - 19 d. Brooklyne ir Manhattane buvo susirinkę lietuvių tautos atskaliniai - komunistai ir jų suklaidinti tamsunai. Kaip ir tikėtasi, dalyvavo beveik tik dviejų komunistinių draugijų kuopų "delegatai".

Suvažiavime buvo išimtinai keršto ir pagiežos nuotaika. **Baigiausiai** zodziais plustasi tų žmonių adresu, kurie nuosirdziai siekia Amerikos pergales, kurie dirba laisvai nepriklausomai Lietuvai atsteigti.

Neapsieita ir bė grąsinimų. Toks vargšas Andriulis šaukė, kad "Grigaičiai, Balkūnai, Žadeikiai, Prunskiai, Laučkos ir kiti turės atsakyti už savo darbus prieš teisną arba prieš liaudį". Bimba reke, kad netrukus bus atidarytas "ofenzyvas" prieš visus Amerikos lietuvius nekomunistus.

Prieš suvažiavimą rengėjai labai gyrėsi, kad jame dalyvaus kongresmanai, kiti žymus Amerikos asmens ir t.t. Bet jų "žomarkė" nepasirodė nė vienas Kongreso narys, nė vienas Amerikos pareigūnas. Apie jų suvažiavimą nė zodelio nepasakė didžioji New Yorko spauda.

Amerikos vyriausybė, įvairios viešosios įstaigos, matyti, puikiai žinojo, kokie čia paukščiai suririnko. O susirinko savo tautos, savo motinų išdavikai. Kiekvienam aisku, kad motinos pardavikais niekas negali pasitikėti. Visi šalinasi judosių."

. . . . .

"Tavorščius" Antanas Bimba, kuris labai tankiai mėgsta landyti tarpe Kanados lietuvių, tame žomarkelyje sakė: "Po šio suvažiavimo pradėsime ofenzyvą ir atidarysime antrą frontą prieš lietuvišką fasyzmą ir kad užkursime fasyzmui tokia pirtį, kad jie niekur nepasidės."

Reiškia Antanas Bimba reikalauja, kad visi komunizmo pakalikai atidarytu "antrą frontą" prieš visus padorius lietuvius, nes fasystas komunysto akimis žiūrint yra tas, kas ne komunystas.

Dabar lieka tik laukti, kokia toji ju ofensyva bus, ar tokia, kokia surengdavo ju garbinami "burliokai" Lietuvoje per "kermosius" t.y. su akmenimis ir peiliais?

O vis dėl to komunistai nėra tokie galingi, kokie jie yra kvaili!

Ir tie Stalino bernai - aršiausi Lietuvos nepriklausomybes priešai pasakoja žmonėms, kad ju kermosiuje dalyvavo 313 atstovų, nuo 186 organizacijų.

Kad ten galėjo būt 313 atstovų, tai galimas daktas, nes kaip žinoma tenai dalyvavo visi lietuviski komunistai, bet is kur jie gavo tas 186 organizacijas?

Pasirodo, kaip Bostono savaitraštis kad sako, tie "Maksvos kačergos" yra geresni melagiai uz tą pagarsejusi dzukeli, kuris gir-davosi, kad moka net septynias kalbas. Paklaustas kokias kalbas jis moka, atsake - kad visas lietuiskas.

Komunistai is vienos organizacijos, kurios tikslas yra gar-binti kruvina Stalino diktatura ir tik kurios atstovai tame ju "seime" dalyvavo - padare net 186.

Puikus meisteriai, ar ne?

Vienas is juokingiausių tame ju seime buvo, tai kūjo istorija.

Kaž koks Clevelando kalvis emė ir nukale dideli kūji, kuri ar tai kokiais komunistiskais matyvais, ar tai ant juoko pasiunte posed-ziaujantiems komunistams. Vienas is to seimo apastaly - Rokas Mizara tuojaus apreiske, kad tas kūji bus padetas i "laisvos" Lietuvos mu-ziejų, kaipo istorinis lietuvių paminklas.

Pamislukite, kūjis - istorinis lietuvių paminklas!

Dėl šio "paminklinio" kūjo, Pittsburghe einas savaitraštis ve-ka pasako: "Gal tas kūjis ir tiktu i kriminalini Lietuvos muziejų, salia tu kaulų laužymo, padų svilinimo ir kuno sanarių sukinejimo įrankių, kuriais Rusijos cekistai 1940-41 metų bėgyje, kankino Lie-tuvos žmones."

Vasario mėnesio pradžioje, taigi New Yorke yra šaukiamas tautininkų suvažiavimas, arba kaip vadinamas - visų lietuvių seimas.

Mums visai nėra reikalo sakyti, kad tas būsimas seimas yra daromas dėl blogos valio Lietuvai, bet visgi neprosaliai prisiminti tuos šauksmus ir tas kalbas, kur tilpo tautininkų spaudoje prieš ir po Pittsburgho konferencijos.

Mes ir šiandiena esame persitikrinę, kad Pittsburgho konferencija, į kuria buvo suplaukę trys didžiosios Amerikos lietuvių srovės ir kurios darbai bei tarimai turėtų but sventi kiekvienam lietuviui - nesaukiant nei kitokių seimų ar ko kito.

. . . . .

Radio bangos ir visa didžioji Amerikos ir Kanados spauda plačiai mums praneša, kad buvęs Lietuvos vyriausybės galva - Antanas Smetona pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Jis nelaiminga mirti sutiko, šio mėnesio pradžioje, savo sunaus liepsnojančiuose namuose Cleve-lande, Amerikoje.

Antanas Smetona - tai vardas, kuris yra daug sykiu išlinkniuotas kiekvieno lietuviu. Vieni jį aukštino, kiti - pateisino ir dar kiti - smerke. Mums lai bus leista šiuo kartu pasakyti tik tiek, kad jo jau nebera gyvųjų tarpe.

. . . . .

Mus pasiekė maloni žinia, kad mūsų žurnalo skaitytoja - panelė O. Naujalytė tapo paskirta į administratorę "Lietuvių Žinių" savaitraščio, kur dirba taipgi visiems Montrealo lietuviams gerai pažįstamas J. Stilsonas.

Iš praktikos žinome, kad panelės tokiems svarbiems ir garbingiems darbams yra pilnai tinkamos ir savo pareigą atlieka. Štai kad ir prie mūsų žurnalo pasekmingo išleidimo dirba net dvi panelės būtent: - administratorė M. Arlauskaitė ir mašinistė E. Norusevičiūtė. Na ir ka, tik dziaukis ir gana.

Tai maloni žinia, ne vien dėl to, kad naujoji "L.Ž." administratorė yra mūsų skaitytojų seimos nare, bet ir dėl to, kad čia gimęs jaunimas vis labiau ir labiau išitraukia į kilnų lietuvišką darbą.

. . . . .

ZINIOS

KAIP NAIKINAMA VOKIEČIŲ INDUSTRIJA

Aliantų karo aviacija dieną ir naktį bombarduoja nacių industrijos centrus. Washingtone kalbama, kad nežiurint stiprios apsaugos, naciams pridaryta "didelių ir neatitaisomų nuostolių."

Anglų karo aviacijos vadas, generolas Harris, neseniai skelbia, kad mažiau 40 nuosimčių nacių industrijos jau sunaikinta. Washingtone manoma, kad tie skaičiai yra "labai konservatyvus."

Mūsų vyriausybės rateliuose kalbama, jog naciai yra netekę "apie 50-60 nuosimčių" savo industrijos.

MIRĖ SENIAUSIAS AMERIKOS VERGAS

Chattanooga miestelyje, Tennessee valstijoje, šiomis dienomis mirė negras, sulaukęs 123 metų amžiaus. Tai buvo seniausias vergas Amerikoje. Jis gimė dar tuo metu, kada Amerikoje buvo juodveidžių vergija. Tik vėliau, išrinktas šios šalies prezidentu Abrahamas Lincolnas paliosavo vergus.

Miręs negras, kaip sakoma, buvo pergyvenęs "juodo ir balto. Savo jaunesniem kaimynam jis papasakodavo labai įdomių prietikių iš vergijos laikų.

Dėl malonaus ir visuomet gero jo budo, kaimynai jį vadindavo "Dėde Markum" - Uncle Mark. Tas vardas negrams primena "Dėdės Tamo Stubelę", tokią apysaką, kuri vaizduoja vergijos laikus ir negro likimą.

SUIMTA TIK 377 JAPONAI BELAISVIAI

Karo sekretoriaus pavaduotojas Paterson skelbia, kad iki šiol Amerikos kareiviai yra suėmę tik 377 japonus belaisvius.

Japonai yra labai fanatiški, jie geriau žuva, bet nepasiduoda į nelaisvę.

NUPIRKO ATSTOVYBĖ.

Etiopijos vyriausybė Washingtone pirko namą. Tai bus Etiopijos atstovybės namas.

JAPONAI NETEKO 374 LAIVŲ

Ramiam vandenyne Amerikos submarinai paskandino da 8 japonų laivus, jų tarpe da dideliu transporto laivu.

Viso iki šiol Amerikos karo aviacija ir submarinai yra paskandinę 374 japonų laivus.

STALINAS PADĖKOJO ANGLŲ KARALIUI

Londonas. - Anglijos karalius Jurgis VI gruodžio 15 d. priėmė Sovietų ambasadorių Fedorą Gusevą.

Gusevas išreiskė Stalino padėką karaliui už padovanotą auksinį kardą, kurį jam nuvezo ir karaliaus vardu įteikė Churchill.

Kai Churchill įteikė Stalinui kardą Teherane, Stalinas buvęs labai susijaudinęs ir kardą pagarbiai pabučiavęs.

LAUKIA IPĖDINIO - GIMSTA DUKTERYS

Kairas. - Jaunas Egipto karalius Farukas dar neturi sosto ipėdinio. Jis augino dvi dukteris ir šį mėnesį tikejosi berniuko, kuris būtų sosto ipėdiniu.

Bet gruodžio 15 d. karalienė Farida pagimdė trečią dukterį.

ATGAVO "RYŽIŲ BLIUDĄ."

Kinijos karo vadovybė skelbia, kad į šiaurę nuo Lin upės japonai buvo nugalėti ir išvyti iš keturių miestų. Tuo budu, kinai vėl atgavo "ryžių bliudą" - derlingus ryžiams auginti laukus.

KAS 20 MINUČIŲ IŠLEKIA LĒKTUVAS

Jungtinių Valstijų karo lėktuvai šiandien turi griežtai nustatyta laika, kaip civilės tarnybos lėktuvai ar geležinkeliai. Kas 20 minučių skersai Atlanto paleidžiama vienas ar keli lėktuvai.

KANADIEČIAI KARIAI PARSIVĖŠ ANGLIJS

Londonas. - Čia apskaičiuota, kad po karo į Kanadą atvažiuos 16,000 Anglijos moterų. Toks skaičius anglių ištekejo už kanadiečių karių.

Nemažai Anglijoje apsiveda ir amerikiečių karių.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

LIETUVIŲ BYLA KARALIAUČIUJE

Karaliaučiuje, Rytprusiuose, neseniai užsibaigė vienuolikos lietuvių byla. Lietuviai buvo kaltinami už prekybą juodojoje rinkoje ir siuntimą pinigų į Lietuvą. Du kaltinamieji - K. Pieza ir P. Gudauskas - nubausti mirtimi.

MILIŪNŲ KAIMAS SUNAIKINTAS SPALIŲ 13 d.

Gauta papildomų žinių, kad nacių sunaikintas Miliūnų kaimas buvo tikrai Rokiškio apskrityje. Ta baisioji egzekucija už pasipriešinimą vokiečiams buvo įvykdyta spalio 13 dieną. Kaimas buvo sudegintas ir išgriautas iki pamatų. Daliai gyventojų, kurie nepriešinę, vokiečiai leidę apsigyventi kitur.

BANDĖ NUŽUDYTI KUBILIUNĄ

Lenkų rateliai Londone gavo žinią iš Stokholmo. Ji sako:

Lietuvos kvislingui gen. Kubiliunui buvo padėta bomba. Jai sproguos, Kubiliunas tik per plauką išliko gyvas, bet trys jo sta-
bo nariai buvo užmušti.

Bomba sprogo Kubiliunui darant milicijos inspekciją. Sproginį padėjo "pozemnio judėjimo" veikėjai." Jie nepagauti.

Kubiliunas eina "lietuvių administratyvinės komisijos" pirmininko pareigas.

PAVOJUS LIETUVOS PROFESIONALAMS

(LRKFSB) - Lenkų informacijų agentūra PAT per Turkiją paskelbė žinią, jog rugpjūčio 15 d. Himmleris išleidęs specialų potvarkį, pagal kurį iš apleidžiamu kraštu sviesuomenė turi būti išsigabenama arba sunaikinama, nepalikant pėdsakų. Pirmoje eileje esąs kreiptinas dėmesys į inžinierius, technikus, meisterius, paskui į gydytojus, vaistininkus, slauges. Reikia manyti, kad iš tų kadro vokiečiai ką galedami stengsis išsigabenti priverstiniais kariniams darbams į Vokietiją.

GRINIUS IŠTREMTAS, KUN. KRUPAVIČIUS IŠVEŽTAS Į VOKIETIJĄ

(LKFSB) - Per Londoną mus pasiekė žinia, kad Kr. K. Grinius, buvęs Lietuvos prezidentas, vokiškojo okupanto liko išsiųstas į savo gimtąjį ūkį Marijampolės apskrityje, Gudelių valsčiaus, kaimą Salemą-Budą, kur jis laikomas stiprioje Gestapo priežiūroje. Kun. M. Krupavičius, buvęs žemės ūkio ministeris, kurs pravedė žemės ūkio reformą Lietuvoje, tuo pačiu metu liko išdeportuotas į Vokietiją. Neturime žinių į kokią vietą. Matomai, kad ta skriauda siems garbingiems lietuviams buvo nacių padaryta vasarą arba rudonį. Taipgi ir prof. Aleksa esąs istrentas į Vokietiją.

BAIMĖ SLĖGIA BALTIJOS RESPUBLIKAS

WASHINGTON. - Prie visokių kitų nelaimių, kurias kentėjo nacių terorizuojami Baltijos žmonės, načiai dabar pradėjo vykdyti isteriškus žygius prieš invaziją.

Švedų laikraštis "Sydsvenska Dagbladet," iš gryodžio 8 d., praneša, kad "Civiliai, išskyrus vokiečius ir pilnai istikimus Baltijos gyventojus, iskraustyti į vidų už dviejų kilometrų pakrancio zonos, Baltijos valstybese. Nepatikimus asmenis evakuoja iš įvairių salų. Vyrai, kurie yra tinkami militarinei tarnybai, jau pasaukti. Dide-li skaitliai sveikų moterų dabar randasi Vokietijojej prie priverstino darbo."

Informacijų teikėjas buvo Rygoje prieš savaitę laiko ir sako, kad maisto padėtis Baltijos valstybėse yra tikrai katastrofiska. Juodosios rinkos visur veikia. Padėtis tokia kritinga, kad ją sunku aprasyti.

ŠVEDIJOJE GINA BALTIJOS TAUTAS

Kaip raneša PAT, Stockholme sudarytas Baltijos Komitetas. Jo pirmininku yra prof. Nerman.

Į Baltijos Komitetą įeina buvęs Estijos prezidentas Rei, buvęs Lietuvos atstovas Ign. Šeinius, latvių prof. Balodis ir visa eile svečių sviesuomenės, užstojančios Baltijos valstybes.

Komitetas jau suspėjęs atspausdinti knygą, kurioje kalbama apie šio karo įvykius Baltijos valstybėse, ginama Baltijos valstybių teisė būti nepriklausomomis, priešinamasi vokiečių ir bolševikų norams pavergti Baltijos tautas.

BĀUDŽIA MIRTIMI

"Kauno vokiškojo teismo prokuratūros pranešimu, mirties bausmė įvykdyta šiems Lietuvos žmonėms: žemės ūkio darbininkui Stasiui Viganauskui ir jo žmonai Teresei iš Radviliukų, Kėdainių apskr., už neteisėtą ginklų laikymą; Jonui Lazauskui iš Varyšės, Kapčiamiesčio valsč. Lazdijų apskr. ir Juozui Vitkui iš Kauno už neteisėtą ginklų laikymą ir plesimą"; Broniui Guziui ir Viktorui Kulvieciui, abu Kauno gyventojai, už plesikavimą ant kelių.

Žinant nacių klastingumą, negalima būti tikrais, ar pasmerk- tieji nuzudyti už tokius nusikaltimus, kokie skelbiami.

PRIVEŽĖ SUŽEISTŲ

Generalinis Lietuvos komisaras kreipėsi į Lietuvos gyventojus, prašydamas į savo namus priimti sužeistuosius. Gauta žinių, kad iš rytų fronto į Lietuvą atgabenta labai daug sunkiai sužeistų vyrų. Kai kurie iš jų yra netekę regejimo, klausos, kalbos. Gelbinti sužeistuosius yra toks didelis pareikalavimas kraujo transfuzijoms, kad vokiečiai yra pažadėję mokėti po 100 markių kiekvienam, kurs duos kraujo.

PERŠOVĖ DAIL. ADOMĄ VARNA

Gauta žinių, kad žinomas dailininkas, sukaktuvininkas Adomas Varnas pereinę metų spalį mėn. 16 d. buvo persautas nežinomo kriminalisto. Sužeidimas buvęs sunkus ir dailininko padėtis po persovimo buvusi kritiška.

KAS GERO I BALTIMORE, MD.

Gruodžio 12 d., Lietuvių salėje įvyko Baltimorės lietuvių Tautinio knygyno administracijos surengtas naudingas vakaras, prkalbos ir krutami paveikslai.

Adv. N. Rastenis Merylando seimelio narys, pasakė gerą prakalbą, apie lietuvių literatūrą ir poeziją, pazymėdamas, kad lietuvių būta gerų poetų ir tais laikais, kada lietuviai nepažino jokio rasto.

Tais laikais, sakė kalbėtojas, lietuvių tauta jau turėjo gerų poetų, kurie sugalvodavo tokias daineles, kuriose daugiausia atspindėjo tų laikų lietuvių gyvenimas, jų vargai bei nusiskundimai ir jas dainuodavo visa Lietuva. Tos nerasytos dainos ėjo per lūpas į genkertes iki pasiekė mūsų laikus. Šiandien tos dainos yra vadinamos liaudies dainomis ir jas lietuviai myli.

Jeigu Lietuva, po šio baisaus karo, pasiliks svetimųjų vergijoje, tai zus ne tik tos gražiausios liaudies dainos, kur bernelis apdainuoja mergelę, ar mergelė bernelį jojanti į karužę, bet galės zuti ir šių dienų kuriniai, ko jau okupantai ir siekia.

Toliau kalbėtojas priėjo prie lietuvių tautos pirmųjų rasytojų - poetų kunigų Duonelaicio, Stradelio, Vienazinskio ir kitų ir kad publika supazindinti su jais ir jų kuriniais, kalbėtojas paskaite iš Duonelaicio ir Stradelio kurinių, po keleta eilerascių. Gaila, kad kalbėtojas, dėl laiko stokos, turėjo nutraukti savo taip zingeidzia kalbą ir uzleisti vietą judžiams.

Judžiai buvo rodami iš karo lauko ir tos dalies pramonės, kur risasi su karu.

Dėl padengimo išlaidų, buvo padaryta rinkliava iš ko gauta \$28.10 dol.

NAUJU METU SUSITIKIMUI VAKARAS

Mus linksmučiai dainiečiai, tai yra Dainos Draugija, kaip kas metai taip ir šimet, rengia draugiška Naujų Metų sutikimą su įžanga \$6.00 porai.

Kadangi dainiečiai visi yra geri lietuviai - Lietuvos patrijotai, tai aš pilnai tikiu, kad jie linksmi baigdami senus metus ir laukdami jaunučio Naujo Metro, prisimins savo senąją Tėvynę Lietuvą ir jos kančias ir parinks nuo savo turtingo stalo nors trupinėlius Lietuvos reikalams.

P.P. Jaras.

Ž I N I O S I Š V A K A R Ų K A N A D O S

K V I S L I N G A I

Šiais laikais ne tik Norvegai gali "didžiutis" savo Kvislingu, turi jų kiekviena tauta, nelaisvi nuo jų ir mes lietuviai. Nors jie vadinasi kitokiais vardais, bet tikrumoje yra broliai anojo norvego.

Pakliūvo į rankas Kanados lietuvių Kvislingų organas "L.B." Žiuriu gražiausi pikceriai ir musiškių, džiaugiasi jie atstovavę Kanados lietuvius kokioje tai konferencijoje, Suvienitose Valstijose.

Toji konferencija nutarė giedoti himnus didžiajai Rusijai ir dare viska, viska kad mūsų tėvynė Lietuva atlaivus jos globai, tuo pačiu durdami peiliu savo tėvynei tiesiai į širdį. Rodosi negalėtum tam tikėti, bet taip istikrųjų yra.

Teikų Juozas, kuri Krukonių Jonas išmokino gražiai lietuviškai kalbėti ir rasyti, taip pat mylėti savo kraštą, gerbti ir dirbti dėl jo. Ir tais laikais Juozas prisirašė į Pavasarininkų organizaciją ir prisieko mylėti Dievą ir Tėvynę, o šiandien vargselis pamaitintas Kvislingų (komunistų) propaganda, spiauna ant savo priesaikos ir saukia kacapus suminti mūsų mylimą Tėvynę.

Aš tikras Juozai, kad jeigu kada teks tau sugrižti į Teikų, tavo gimtąją kaimą, tai nedrįsi prisipažinti, kuom esi buvęs.

Antrasis Zigmąs, paragavęs nepriklausomos Lietuvos gimnazijos ir dar ne taip senai sakęs: melas, tai komunistų amatas, o šiandiena paveldėjęs jų idejas neatsilieka nuo jų ypatybės - melo. Aš ant kiek pažystu siuo du vyrus, tai rodos netikiu, kad jie losia Kvislingų roleje. Argi jau ant tiek nupuolėte dvasioje?

Ar jums neskaudu, kad parduodate savo tėvų kraštą Lietuvą? Juk dėl jos laisvės tukstanciai padėta gyvybių, krauju ir asaromis nuplauta kalėjimų urvai.

Vyrai supraskite ką darot, supraskite kad rusai ir vokiečiai buvo, yra dabar ir bus Lietuvos priešai!

SICILIJOJ SUŽEISTAS LIETUVIS

Švenčių proga, gavau sveikinimą iš Anglijos, nuo kareivio Maikės Balciuno. Jis raso, kad mūsųose Sicilijoje tapo sužeistas į koją ir dabar guli ligoninėje.

Keliuose laikraščiuose teko matyti jo paveikslas ir aprašymus apie jo narsumą ir drąsą kovojant su priešu.

Maikio tėvai gyvena mūsų apylinkėje ir yra labai susirūpinę savo sūnaus nelaime.

Kaip Maikiui, taip jo tėveliams reiškiamo gilios užuojautos ir velijam, kad kaip greičiau pasveiktu.

MIRĖ A.A. J. JANUŠIS.

Gruodžio mėn. 26 d. 1943, mirė J. Janušis. Velionis su šeima tik ši pavasary atvažiavo iš Montrealo į mūsų farmų apylinkę. Velionies sveikata jau buvo gerokai pazeista nuo dirbimo mainose, kur jis per keliata metų dirbo.

Paliko našlę žmoną ir sūnų Petra ant farmų, dvi dukteris Montreale iš kurių viena jau vedusi ir gyvena Rosemonte, trečia duktė ir sūnus tarnauja kariuomenėje - oro laivyne. Sunus yra leitenanto laipsnyje, tarnavo Buchmų saloje Atlanto vandenyne. Jis parvyko į šermenis, bet dėja - tėvas jau palaidotas.

Į kapus palydėti susirinko gražus būrys lietuvių ir kaimynų svetimtaucių. Gražius gyvų gėlių vainikus atsiuntė dukterys iš Montrealo, žmona, sunus ir kai kurie vietiniai lietuviai.

Tai bus pirmas lietuvis miręs mūsų apylinkėje.

Lai buna lengva šio krašto žemelė, kuri priglaude Tavę.

Visi vietos lietuviai reiškia gilią užuojautą visai Janušių šeimai.

P. Liaukevičius.

TORONTO ŽINIŲ

IŠ K.L. TARYBOS, TORONTO SKYRIAUS VEIKIMO

Gruodžio 19 d. įvyko skyriaus mėnesinis susirinkimas. Buvo skaityti ir svarstyti laiskai iš Centro, kuriuose buvo tariamasi dėl kalbėtojo 16 d. Vasario paminejimui.

Šis reikalas, dar vis paliktas atviru ir laukiama galutinio nuosprendžio iš Centro, tuomet bus aiškiau, ar Torontiečiams bus patogų kviesti tas pats, kuri nutars Montrealas.

Montréaliečiai darbuotojai, taipgi kreipiasi prie Torontiečių, prasydami patarimo ir pagalbos organizavime ir steigime naujų K.L. Tarybos Skyrių. Tas reikalas, buvo plačiai apkalbėtas ir nutarta imtis žygių, susizinti su tabako augintojų kolonija, kuri randasi nepertoliause nuo Toronto ir kurios didele ūkininkų dalis yra demokratinio nusistatymo ir stoja už Lietuvos višiską nepriklausomybę. Susirašinėjimas pavestas skyriaus sekretorei, o nariai, kurie turi tų ūkininkų adresus, prašomi juos perduot sekretorei.

Šiame susirinkime, įvyko 1944 metams Valdybos rinkimas. Tuojaus buvo pasiulyta palikti senąją. Po platesnio apkalbėjimo ir liko ta pati, su darinkimu vice-pirm. ir vieno valdybos nario, nes anksčiau buvo L. Pocius ir J. Čirunas, dėl darbo negali į susirinkimus atsilankyti. Jų vieton vice-pirm. išrinktas A. Kuniutis ir vice-sekret. L. Vekteris. Senieji likę yra: Pirm. A. Kairys, Sekret. St. Batkienė ir izdininke Uzemeckienė.

Revizijos Komisijon įeina: A. Batkus, J. Yokubynas ir E. Narusis.

Rengimų Kom. šie nariai: E. Matjošaitienė, S. Pundžienė, A. Augutis, iš praėitų metų ir naujai darinkti: J. Pilkauskienė, A. Vekterienė ir P. Kairys.

Organizatorės: S. Pundžienė ir St. Dervinienė. Korespondenta: M.F. Yokubynienė ir E. Narušis.

S. Pundžienė ir Z. Užemeckienė, pridavė po du naujus narius ir vienas P. Vaitkevičius prisirasė čai pat susirinkime.

Susirinkimas vyko draugiškoje nuotaikoje. Ateinantis susirinkimas įvyks 16 d. Sausio.

Korespondentė.

PASTABA:

Pracitame "N. Lietuvis" Nr., man kaip Toronto Skyriaus Koresp. yra padarytas priekaištas, po kuriuo pasiraso "Ten buvusi". Kadangi Redakcija savo prierasė išreiškia pageidavimą kad tos diskucijos skaitytusį baigtos, tai tik gerbdama "N.L." Red. pastangas, sutinku skaityti šį reikalą užbaigtu, nors ir turėčiau labai daug ką pasakyti. Vieną tik noriu priminti kad einant į tokią polemiką nėra gražu nepaminėti nei oponento pavardės nei savą nepasirasyti. Taip elgiantis slepiantis, priverčiama žmonėms spelioti kas galėjo parasyti ir dažnai prisieina nukentėti visai nekaltam žmogui.

M. F. Yokubynienė.

SUSILAUKĖ SŪNAUS

Torontiečiai ir S.L.A. 236 Kuopos nariai, J. ir O. Juska, gruodžio 11 dieną, susilaukė sūnaus, kuriam suteikė vardą - Viktoras. P-p. Juska, jau turėjo vieną dukrelę Elenutę, kuri berods penktuosius metus eina, todėl, sulaukus sūnaus, jų šeimyninė laimė daug pilnėsnė. Linkiu jiems visiems geros sveikatos ir kad užaugę jų vaikučiai, atneštų jiems dar didesnio džiaugsmo.

SUSITIKIMAS NAUJŲ METŲ.

Gruodžio 31 dieną, Šv. Jono pašalpinė draugija, suruošė N. Metų sutikimą, parapijos saleje. Draugijos narės moterys paruošė skanią salią ir karštą vakarienę. Svečiai užkandę, valandėlę prie stalų snekuciavosi o mylintieji dainą, linksmi dainavo. Vėliau stalai buvo patraukti į salį ir pradėta sokti. N. Metus sutikus, dar apie 1-ma val. ir pusę, soktą ir pavargus, skirstytasi namo.

Publikos buvo nemažai, o pabaigoj tai ir visai gerokai prisirinko.

LANKĖSI TORONTE

Ponios Marijos Pocienės sūnaus Walter Pocius kuris tarnauja J. A. Vlastijų karo jėgose, lankėsi pas savo Mamytę, Sesutes ir Brolelius.

Savo sūnaus pagerbimui, ponia Pocienė buvo sukvietusi keletą draugų ir pažystamų savo namuose 120 Carlton, 8 d. Sausio. Buvo malonu ir vel pamatyti tą amerikoną Walter Pocių, kuris jau trečius metus pasekmingai Dėdės Samo Kariuomenėje darbuojasi ir jaučiasi labai gerai.

Bet kodėl sakysit, W. Pocius gyvena, Kanadoje, o dabar tarnauja Dėdei Samui?

Istorija štai kokia: Ponios Pocienės šeima, priklauso kelioms valstybėms. Du vyriausieji sūnus gimę Jungtinėse Valstijose, pirmas Kazimieras, kuris dabar ukininkauja Kanadoje ir antras Walter, kuris palaikydamas Amerikos pilietybę ir stojo savanoriu jos kariuomenėn. Trečias sūnus Liudas gimęs Rusijoje, laike praeito karo ir gyvena su savo žmoną ir trimi vaikuciais Toronte, ketvirtas Bronius (miręs) gimęs Lietuvoje ir taip-gi dvynutės Marytė ir Onytė, gimusios Lietuvoje ir gyvena su Motina. Liudas ir Marytė su Onyte yra pasižymėję ir mylimi Torontiečių, kaip muzikos megejai. Ju dalyvavimas lietuvių programose, yra aukštai įvertinamas ir maloniai visu priimamas.

Bet norėdama papasakoti šeimynos istoriją nutolau nuo paties svečio. Taigi, mums buvo labai malonu praleisti kelias valandas p. Walterio kompanijoje ir lauksime, kad sekantis jo vizitas būtų ilgesnis, nes šiuo kartu jam teko tik penkios dienos. Tuo tarpu, linkime jam laimės ir geriausio pasisekimo jo pareigose pas Dėdę Samą.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAMINĖJIMAS

Šiais metais, Toronto žada būti du paminėjimai vieną ruošia S.L.A. 236 Kuopa, o antra K.L. Tarybos Skyrius, kuris dar nenusatė datos. S.L.A. Kuopos paminėjimas įvyks 13 dieną Vasario, Ukrainu didžiuleje saleje, 404 Bathurst St. Minejimas įvyks 3 val. po pietų punktualiai, nes sale galime tureti tik iki 6 valandos. Programa ruošiamą įvairi ir tinkanti tai dienai, Rengejai, kviecia visus lietuvius į paminėjimą atsilankyti.

M. F. Y-nė.

MONTREALO ŽINIOS

ŽUVO KARYS JUOZAS ČEPAITIS

A.A. Juozas Čepaitis 24 metų amžiaus, pirmų savanarių eilėse išėjęs į Kanados kariuomenę, žuvo 17 d. Gruodžio mėn. 1943 metais. Anglijoje išbuvo keturius metus, kur paliko jauną žmoną ir sūnelį Juozuką 10 mėnesių.

Velionis sužeistas buvo Italijoje 14 d. gruodžio ir nepernešęs skausmų, po trijų dienų mirė.

Juozas kartu su ankščiau žuvusiu Kazimieru Stankum kartu užaugo Montreale, kartu abu prisirasė į kariuomenę, kartu važiavo į Siciliją ir de ja - trumpas buvo tarpas tarpe jų mirties.

A.A. Juozas paliko didžiausiame nuliūdime tėvelius Joną ir Magdalėną (Valanciuniutę), tris brolius: Bronių, Petrą ir Antaną, ir tris sesutes: Antosę, Eleną ir Magdalėną. Anglijoje-gi savo mylimą žmoną ir sūnelį.

Kanados Lietuvių Taryba ir visi mylinti laisvę lietuviai reiškia giliausia užuojautą Čepaičių šeimai šioje taip skaudžioje liudėsio valandoje.

M. Arlauskaitė.

MIRĖ JUOZAS STRATKAUSKAS

A.A. Juozas Stratkauskas, pasirges keliata dienų plaučiu uždegimu, mirė šių metų Sausio mėn. 2 diena sulaukęs tik 40 metų amžiaus.

Juozas, arba geriau Montrealiečiams žinomas kaip "Jack", buvo nelaimėmis ir vargais apdavanotas žmogus, kuriam dar pačioje jaunystėje buvo nupiauta viena koja. Jis būdamas gyvas visuomet ir visur skusdavosi savo nelemtu likimu ir tankiai primindavo,

kad būtų buvę geriau, jei jis būtų miręs, negu visą laiką vaikščioti be kojos.

Nors Juozas turėjo gerą darbą, turėjo abu senus tėvelius ir tris brolius, bet matomai mirtis, sakytumėi lyg ispildydama jo taip tankiai pageidautą norą, nuskyne jį dar paciname tvirtume.

Lai būna Tau Juozai lengva šios šalies žemelė!

M Y L I M A   V I E Š N I A

---

18 d. Sausio, ponai K.A. Stankai sulaukė senai laukiamos mirtelės Zofijos su anukeliu Kazimieru. Koks džiaugsmas Teveliams!... nors širdį spaudė, kad sunaus Kazimiero kartu nesulauke. Teveliai mazyti vienas is antro imdami ir karštai bučiuodami verkė, sakydami: "Dideli Kaziuką išleidome, sugryzo mažiukas." Žiurint graudus vaizdas. Kazimieras išsirinko puikia gyvenimo draugę, lietuvaitę, pamokyta, (ligoninėj ejo gailėstingos sesutės pereigas) nuolanki teveliams, maloni žmonėms.

Iš širdies linkime brangiai Zofijai, laimingai gyventi šioj naujoj salelej, prie savo gerųjų Tevelių, o mažyčiui Kaziukiui augti, bujoti ir tapti Lietuvos Didvyriu.

P. Stankų antrasis ir jau vienintėlis sūnus Alfonsas yra pašauktas į karuomenę ir jau 3 d. sausio išėjo į tarnybą.

Geriausio pasisekimo Alfonsai! Tikimes, kad laimėjimo saulutė neužilgo užtekės ir sveikas ir laimingas sugrįši.

M. Arlauskaitė.

K A L Ė D U   Š V E N T Ė S .

Kiek pastebėta, tai šiais metais, kaip ir visuomet, Kalėdų šventės praėjo gražioje ir iskilmingoje nuotaikoje.

Nors karas jau tęsiasi penktus metus, nors karo našta civilinius gyventojus kamuoja, bet pasiūrejus kiek bonkų buvo išgerta ir kiek vištų buvo suvalgyta, tik per Kalėdas, tai matytumėi, kad Kanadoje dar rojus gyventi.

Skirtumas gal tik buvo toks, kad kiekvienas padorus lietuvis nepamiršo savo prabangiai ir turtingai parengtą stalą, aplaistyti asarelė, prisimindamas - kazin ką ten jie turi per šias šventes?

NAUJI METAI

Šiais metais Montreale įvyko net trys lietuvių, Naujų Metų sutikimo baliai, kurie buvo labai pasekmingi ir perpildyti publika. Sutiktuves rengė K.L. Taryba, Vytauto Didžiojo Kunigaikščio Kliubas ir sv. Kazimiero parapija.

K.L. TARYBOS RUOŠTAS NAUJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS.

Šiais laikais suruošti balių, tai yra nejuokai; trūksta gerimų, be kurių baliai negali būti pasekmingi, trūksta muzikantų, reikia specialaus leidimo iš valdžios ir kitų dalykų.

Energingi Tarybiečiai matydami dideli Montrealo lietuvių priėjimą ir simpatiją jų darbuotoje pasiryžo žūt būt surengti Naujų Metų sutikimui balių, nežiūrint nors išlaidos svietai, muzikantams ir kitoms išlaidoms susidare pasakiškai didelės.

Smagu pabrėšti, kad Tarybiečių trūsas nenuėjo niekais, svečių prisirinko pilnutėle svietai. gerimo buvo iki valios, Jono Adamonio orkestras visiems patiko, publika simta procentų užganedinta, o pagaliaus paciai Tarybai dar ir pelno liko.

Kitais atvejais, Taryba ruošdama balius, turi pasijieškoti didesnią svietai - tai tik tiek galima pastebėti.

EGLUTĖS BALIAI

Jau per daugeli metų, D.L.K. Vytauto Kliubas, neapleisdamas nei vieno Kalėdų, suruošia Montrealo ir apylinkės lietuvių vaikų Eglutės balių, kuris ir per praeitas Kalėdas buvo labai gražus ir pasekmingas.

Nors šiais metais, kaip karo metais, yra labai sunku ka nors gero dėl vaikų gauti dovanėlems, bet kliubiečiai vis vien surado būdą, kaip patenkinti ir užganedinti jaunuosius mūsų tautiečius. Už tai tenka didelė garbė Vytauto kliubui, kuris nesigaili ką metai išleisti stambios sumos iš savo izdo tam, kad visų vaikų taip mėgiamas Kalėdų Diedukas, pasirodytu ir Kliubo svietai.

Pirkdamas Karo Bonus turi galimumo naudingiausiai sunaudoti savo pinigus.

KITAS EGLUTĖS BALIUS

9 diena Sausio mėnesio, liet. šv. Kazimiero bažnyčioje svietainėje, Lietuvių Sąjunga jau kelinti metai iš eilės suruošia taip pat gražų balių dėl vaikučių.

Šiais metais vaikučių balius buvo ypatingai didelis ir labai rūpestingai ir gražiai priruoštas. Reikia stebėtis Sąjungiečių gabumais, mokėjimu taip vaikučius sužavėti, kad mažesnieji jau klausinėja didesnių: - kuomet bus kitos Kalėdos?

Beto šiame baliuje, visi vaikučiai, buvo apdovanoti brangiomis dovanomis.

K.L. TARYBOS METINIO SUSIRINKIMO

Sausio 16 d. bažnytinėje svietainėje įvyko Kanados Lietuvių Tarybos metinis susirinkimas. Šis susirinkimas buvo gyvas, energingas, įdomus ir visais atžvilgiais pasekmingas.

Iš visų apyskaitų ir reportų pasirodė, kad Tarybos veikla yra labai plati, kad jos darbuote per praėjusius metus buvo labai pasekminga, kad išdas paaugėjęs ir kad "Nepriklausomos Lietuvos" žurnalo leidimas labai stipriame stovije.

Tarybiečiai matydami savo darbo gražų vaisių iš praėjusių metų, labai rimtai ir šaltai apdiskusavo planus ateiciai, tarpe kurių randasi labai gražių tarimų:

VALDYBOS RINKIMAI

Kadangi senąja valdyba visi buvo užganėdinti, todėl nieko nelaukiant buvo pasiulyta palikti tą pačią, su mažais pakeitimais. Kilimoniui dėl stokos laiko nebegalint eiti izdininko pareigų, jo vieton buvo išrinktas, nuoširdus lietuvis J. Duncikas, sekretoriaus padejėju - panelė Baltakytė. Revizijos komisijon iėjo Sakalas ir K. Žiziūnas ir papildymui parengimo komisijos, darinkta dvi naujos poniutės t.y. Sakalienė ir A. Nomeikienė.

DĖL A. SMETONOS MIRTIES

Nors K.L. Taryba ir neturėjo ryšio su A.A. buvusio Lietuvos prezidento Ant. Smetonos politines nuomonės santvarka, bet gerai zinodama jo visa gyvenimą, kuris buvo pasvestas tik lietuvių tautai ir kuris savo vardą stambiomis raidėmis įrašė į lietuvių tautos istoriją, nutarė pagerbti atsistojimu ir pasiusti Smetonų šeimai užuojautos telegramą.

---

16 VASARIO MINĖJIMAS.

Dėl šios lietuvių tautos šventės diskusijų visai nebuvo - visi vieningai pareiškė, kad minėsime!

Data nustatyta 20 diena Vasario mėnesį, greičiausiai bažnytinėje svietaiėje. Kalbotojūm numatyta pakviesti SLA prezidentas adv. Bagočius. Dėl programos išpildymo numatyta pakviesti Vyt. Kliubo choras ir bažnytinis choras.

Galutinas pranešimas, bus apskelbtas vėliau.

DĖL "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

Buvo išreikstas pasitenkinimas žurnalo stoviu ir vis augančia skaitytojų seima. Todėl liko apdiskuotąs klausimas, kaip išigyti nuosavą spaustuve. Nutarta ateinančiais metais sis klausimas rinčiau diskusuoti ir pagaliau kaip nors, kad butų įgyvendintas.

LANKĖSI KARIAI

Ville Emard apylinkėje, švenčių proga lankėsi pas savo tėvilius šie kariai: jurcivis Gyvis, lakūnas B. Buzas, karys V. Mile- ris, ir karys B. Rugienius.

GRAŽUS PAŽMONYS

Sausio 22 d. Vyt. Kliubo Choras suruošė labai linksmą ir gražų soiminiską pažmonį, kliubo svietaiėje.

Tarpe linksmų choristų, buvo gana daug choro senų draugų ir prietelių. Taipgi su visais linksminosi vienintėlis Kanadoje gydytojas lietuvis E. Andriukaitis, karys K. Jasiūnas, panele Las- kauskaitė ir d.

KAZ. VERBYLA

Buvo labai smarkiai ir sunkiai susirges. Sunki operacija ant vidurių jo gyvybę išgelbėjo ir jau jaučiasi kiek geriau.

Velijam geriausios sveikatos - geras žmogus!

STAIGULIENĖ

Ties savo namais puole ir labai sunkiai susižeidė. Šiuo laiku randasi į St. Luke ligoninę.

Velijam, kad sveikata kaip greičiau sugrįžtu.

BULVIČIENĖ

Randasi Moterų ligoninėje (General Women), kur labai sunkiai serga plaučių uždegimu.

Velijam, kaip greičiau pasveikti.

G A R N I O   D O V A N O S

- Povilas ir Mikalina Gudai susilaukė labai gražią dukrelę, kuria pakrikštijo - Joyce-Alvira vardais.
- Alfonsas ir Janina Greibai susilaukė dar viena ipėdinio, būtent dailu ir stipru sunų, kuri pakrikštijo - John - Kenny vardais.
- Charles ir Mary (Bagdoniutė) Roselle susilaukė pirmagimio sūnelio, kuri pakrikštijo - James - Alexander vardais.
- Petras ir Elizbieta Jonuškaitė susilaukė gražią dukrelę, kuria pakrikštijo - Diana - Elizbieta vardais.

Velijame, kad visi naujieji lietuviško kraujo Kanados piliečiai, linksmi ir sveiki augtų ir bujotų dėl žmonijos, dėl savo tautos ir dėl tevelių gerovės.

"BAL TAKALNIERIŲ" STREIKAS

Praeitais metais Montreale buvo visokiausių streikų. Buvo sustreikavę visi gatvėkarių konduktoriai, vėliau policija ir ugnesiai ir pagaliau prieš pat Kalėdas visi miesto klarkos arba rastininkai. Visų streikaujancijų reikalavimas buvo peržemos algos.

Šie raštininkai, arba kaip jie patys save vadina "baltakalnieriais" reikalauja, kai kurie net po 500 dol. daugiau algos į metus.

Pagaulyiaus po 20 dienų streiko, unijos vadai streiką atšaukė. Jų reikalavimą dabar spres speciali arbitracijos komisija.

NAUJI GATVEKARIAI

Gatvėkarių kompanija, paleido į darbą 18 naujausios mados gatvėkarių. Sakoma, kad su laiku visi gatvėkariai bus pakeisti į moderniskus ir daug patogesnius, kaip šie senieji.

ŠV. ELENOS SALA

Visų lietuvių mėgiama šv. Elenos sala, kuri randasi šv. Laurino upeje netoli Longueil miestuko, spėjama, kad šią vasarą bus atvira ir bus įrengtos didelės maudynės.

VERTA PAMINĖTI

Mūsų redakcija yra gavusi labai didelį pluoštą laiškų ir linkėjimų svenciu proga, bet dėl vietos stokos negalima visų sutalpinti, todėl pasitenkinsime tik su keliais:

- Ponai Pundžiai, kurie iš Montrealo nusikėlė į Torontą nuolatiniam apsigyvenimui rašo:

- "Sužinojė, kad rengiames Naujų Metų sutikimo baliui, mes linkime Jums dvigubai kuo geriausio pasisėkimo, kad būtų atpildos už praecitų metų nepasisėkimą su tokiu baliu.

Jūsų baliuje būsimė ir mes. Tikietus užsisakome iš anksto (tam tikslui idedame 2 dol.). Tik, gink Dieve, kas nors iš Jūsų nevažiuokite į stoti mus sutikti, nes ten mūsų nerosite Mes atskrisime nematomu lektuvu ir kartu su Jumis darbuosimes ir vaisinsimes. Ypač 12 val. nakties mikliai tarp Jūsų sukinėsime ir...

Tad ligi malonaus susitikimo!

Jūsų A.S. Pundžiai.

Nenuilstanti lietuviškame darbe Žemaičių šėima, štai ką rašo:

- "Šiunčiame linkėjimus ir didžiausia pagarbos žodį gerbiamesiems
- redaktoriui J. Ylai, pirm. A. Navickui, sekr. L. Gudui, panelei E. Norusevičiutei, p-lei M. Arlauskaitei ir visai Tarybos valdybai. Mes Jums visiems išreiskiamo didelį pagarbos žodį.

Taipgi reiškiamo pagarba ponui Sakalui, už jo gabų ir pilna gerų sumanymu vadavaujant metiniame susirinkime ir visoms komisijoms ir visiems bendradarbiams, kurie kaip bitelės krauna korį - neša medų dėl tėvynės Lietuvos labo, nebijodami nei šalčių nei lietu.

Jūs dirbate įtempę savo mintis ir jėgas atliekamomis nuo sunkaus darbo valandomis.

Teikiame didžiausią pagarbą ponams V. Kajackui ir A. Norkeliūnui, kurie nori pasekti savo tėvėlių pėdomis.

Taigi garbė Jums visiems ištikimi sūnūs Tėvynės Lietuvos, Dieve Jums padėk!

Mes linkime darbuotis ir šiais metais ir tikimes, kad ta pati valdyba atlikus ant trečios šlušbos, dar daugiau ką pasistengs gero nuveikti.

Su pagarba:

Žemaičių šeima. Montreal.

Gerb. Kun. Prunskis yra prisiuntes savo veliausiai išleista brasiura - "SIBIRO ISTREMIME ir BOLSEVIKU KALEJIME".

Tai labai žingeidi knygutė, kuria privalėtu kiekvienas lietuvis perskaityti.

Ja galima isigyti tiesiog iš autoriaus ar "N.L." redakcijoje prisiunčiant už 15¢ pasto zenklais.

Gerb. Prunskio adresas:
St. George R.C. Church,
3230 Lituanica Ave. Chicago, Ill.

Gerb. Kun. Juras yra išleides labai gražia maldaknyge, kuri turi 787 puslapius ir 106 paveikslėlius.

Maldaknyge pavadinta "DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS" ir gal būt viena iš gražiausių maldaknygiu, koku yra lietuvių kalboje.

Kaina labai žema, tik \$3.50. Ja galima gauti pasiunčiant užsakyma šiuo adresu:

DARBININKAS,
366 W. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

Karo fronte mūsų vyrams daug
padeda Raudonasis Kryžius. Padėkime
jiems aukomis Raudonajam Kryžiui.

DIDELIS KONCERTAS

Š V. K A Z I E M I E R O
P A R A P I J O S C H O R A S
R U N I Š I A

Labai dideli ir gražu koncerta, kuris įvyks vasario
6 diena, bažnytinėje svietainėje.

Kadangi minėtas choras visuomet surengia gerus kon-
certus, tai ir šis bus labai įdomus ir gražus, to-
dėl kviečiama visus Montrealo lietuvius, kuo skait-
lingiausiai dalyvauti.

Rengėjai.

062881